

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 20 april 2016

Vragen nr. 51

Vragen van de heer **G. Ritsema** (SP) over De mogelijke gevolgen van het TTIP verdrag voor de beleidsvrijheid van de provincie Noord-Holland

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 20 april 2016 door het lid van Provinciale Staten, de heer **G. Ritsema** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

Inleiding:

De onderhandelingen over het handels- en investeringsverdrag TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) tussen de VS en de EU hebben geleid tot een breed maatschappelijke debat. Maatschappelijke organisaties -waaronder milieu- en consumentenorganisaties, vakbonden, boerenorganisaties en organisaties die opkomen voor internetvrijheid- uiten daarbij grote zorgen over het verdrag. De vrees bestaat dat door TTIP buitenlandse multinationals te veel invloed op overheden krijgen waardoor het moeilijker zal worden om (nieuw) beleid en regelgeving in het algemeen belang -bijvoorbeeld op het gebied van milieu, gezondheid, dierenwelzijn en arbeidsvoorwaarden- gerealiseerd of uitgevoerd te krijgen. Daarnaast zijn er steeds meer ondernemers(verenigingen) uit diverse sectoren (MKB, agrarische sector) die zich zorgen maken over de oneerlijke concurrentie die TTIP kan opleveren.

De mogelijke gevolgen van TTIP strekken zich uit tot alle bestuurslagen. Vandaar dat ook decentrale overheden zich in het debat mengen. In Nederland hebben inmiddels 21 gemeenten, 3 provincies en 1 waterschap hun zorgen over TTIP uitgesproken en/of zich tegen het verdrag gekeerd. Ook in andere EU landen leven bij decentrale overheden grote zorgen over de TTIP onderhandelingen. In totaal hebben inmiddels 1500 gemeenten, regio's en provincies uit heel Europa zich over (en vaak tegen) het verdrag uitgesproken. De provincie Noord Holland heeft nog geen standpunt ingenomen, een motie van de SP en de Partij voor de Dieren over TTIP (en haar Canadese equivalent CETA) werd aangehouden.

Op vrijdag 15 april jongstleden publiceerde de Sociaal Economische Raad (SER) een advies over TTIP. Voor de SP is dit advies aanleiding om de mogelijke gevolgen van het verdrag voor de provincie Noord Holland opnieuw aan de orde te stellen.

In het SER advies wordt onder andere aandacht besteed aan het (verder) openstellen van publieke diensten voor buitenlandse aanbieders als gevolg van TTIP. Voor de provincie Noord Holland is dit relevant omdat de provincie niet alleen zelf in publieke diensten -zoals het PWN,

Alliander en de NV Afvalzorg- deelneemt of deze in bezit heeft maar deze ook aanbesteedt, zoals bijvoorbeeld het geval is bij het openbaar vervoer.

Onbelemmerde toegang tot overheidsaanbestedingen kan de mogelijkheden van overheden beperken om lokale en not-for-profit aanbieders te ondersteunen en bovendien het uitbesteden van banen van de publieke sector aan particuliere bedrijven in de hand werken, waar het personeel vaak gedwongen is om hetzelfde werk te doen tegen slechtere loon- en arbeidsvoorwaarden.

Om bovenstaande zorgen te ondervangen hebben een aantal EU lidstaten voorbehouden gemaakt bij het opnemen van publieke diensten in het TTIP verdrag en hebben zij deze diensten op de zogeheten negatieve lijst (Annex II) geplaatst.

Op deze wijze willen zij hun zeggenschap over bijvoorbeeld het bevorderen van duurzame energie behouden en/of voorkomen dat TTIP hen straks gaat belemmeren om de energie voorziening weer (deels) in publieke handen te nemen.

De SER constateert in haar advies dat Nederland in vergelijking met andere EU lidstaten in het kader van de TTIP onderhandelingen weinig voorbehouden heeft gemaakt. Bovendien schrijft de SER dat de zorg bestaat dat “de ruimte om eisen te stellen aan buitenlandse commerciële toetreders inzake universele dienstverlening en andere prestatie-eisen in de knel komt.”

Een ander punt waarop de SER zich kritisch uitlaat is de investeringsarbitrage die op dit moment in diverse varianten (ISDS of ICS) bij de TTIP onderhandelingen op tafel ligt. De SER schrijft daarover het volgende :“In en tussen goed functionerende en hoogontwikkelde rechtssystemen is volgens de SER een investeringsarbitrage mechanisme niet nodig. De koninklijke weg is verbetering van de (nationale) rechtssystemen in de betrokken landen. “

Investeringsarbitrage is een van de meest omstreden onderdelen van het TTIP akkoord. Critici vrezen onder meer dat overheden via arbitrage gedwongen kunnen worden om vanwege gevoerd beleid hoge schadeclaims (tot honderden miljoenen of zelfs miljarden euro's) uit te keren aan buitenlandse bedrijven.

Vragen:

1. Heeft u kennis genomen van de publicatie van het advies TTIP van de Sociaal Economische Raad (SER) van 15 april jongstleden?
2. Deelt u de zorg van de SER dat de beleidsvrijheid van (decentrale) overheden -waaronder provincies- door het TTIP verdrag kan worden ingeperkt, met name waar het gaat om de zeggenschap over publieke diensten?
3. Kunt u aangeven wat de gevolgen van TTIP kunnen zijn voor de handelingsvrijheid van de provincie op het gebied van de aanbesteding van publieke diensten zoals het openbaar vervoer alsmede voor de handelingsvrijheid van provinciale bedrijven of deelnemingen als PWN, NV Afvalzorg en Alliander?
4. Bent u bereid om er voor te pleiten dat publieke diensten in zijn geheel van het TTIP verdrag uitgezonderd dienen te worden?

5. Zo nee, bent u dan bereid om in ieder geval aan te geven welke publieke diensten binnen de provincie Noord Holland niet onder het TTIP zouden moeten vallen?
6. Bent u het eens met de opvatting van de SER dat een mechanisme voor investeringsarbitrage in het TTIP verdrag niet nodig is?

Gedeputeerde Staten zullen de gestelde vragen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 30 dagen na binnenkomst, beantwoorden.